

De 'Concordante' Bijbelvertaling

Over de 'concordant Bible' van A.E. Knoch.

Door: R Brinkman © 2008

<http://www.internetbijbelcursus.nl> | <http://www.scofieldbijbelcollege.nl>

Eerder heb ik op mijn 'bijbelschool-blog'¹) geschreven over de grondslag van de zogenaamde 'King James' en de 'Staten'-vertaling; de Textus Receptus (= de meerderheidstekst) en waarom een keuze voor de TR, eventueel aangevuld met andere vondsten en manuscripten (of andersom, zoals bij de NAS-vertaling) een aanvaardbare en juiste vertaling van de Bijbel oplevert.

Alverzoening

De laatste tijd is de discussie over de 'alverzoening' weer opgeleefd. Eén van de belangrijkste pijlers van de leer van de alverzoening is de 'concordante' vertaling van de Bijbel; een methode van vertalen waarbij zo consequent mogelijk de woorden uit de grondtekst steeds op dezelfde wijze vertaald worden c.q. dezelfde betekenis hebben. Op zich een interessante vertaalwijze (hoewel niet altijd correct of leesbaar, zoals elke professionele vertaler zal beamen!). Het geeft namelijk de 'amateur bijbelonderzoeker' –waartoe ik mijzelf ook reken– een soort van toegang tot de grondtekst; zij het op beperkte, en soms zeer incorrecte, wijze aangezien de vertaalvariëaties zoveel mogelijk weggelaten worden.

Door deze wijze van vertalen echter is men er mede toe gekomen het woord 'aioon' en 'aionen' consequent op dezelfde manier te 'vertalen' c.q. uitleggen als een 'tijd met een begin en einde'. Een schrijver, een verdediger van de alverzoening, stelt op grond van deze methode:

In de meeste Bijbelvertalingen wordt dikwijls gesproken over 'eewigheid' en 'eewigheden'. Wat het 'Nieuwe Testament' betreft is dit de weergave van het Griekse woord 'aion'. Wanneer dit Griekse woord consequent zou zijn weergegeven met 'aeoon' of 'eewu', zou daarmee héél veel misverstand kunnen zijn voorkomen. In plaats daarvan vertaalt men 'aion' de ene keer met 'eewu' en de andere keer met 'eewigheid'. Dit is ronduit inconsequent. Tussen beide vertaalwoorden zit namelijk een wereld van verschil en kunnen dus nooit als vertaling dienen van één Grieks woord.

http://goedbericht.nl/aioon_eewigheid.html

We zien hier dat vastgehouden wordt, zoals ik eerder aangaf, aan het vertalen van één en hetzelfde woord op één en dezelfde wijze. Een uitgebreid artikel over het **juister** vertalen van de woorden aioon en olam, eveneens rekening houdende met variaties in context én het NT afgezet tegen het OT ('schrift met schrift vergelijken') is hier te vinden:

http://bijbelaktueel.nl/bijbelstudie/aioon_olam.pdf (pdf)

Je hoeft geen wetenschapper te zijn om derhalve de zwakte van deze methode van vertalen te zien. Het resultaat lijkt soms een beetje op de mechanische, machinale, vertalingen van sites als babelfish, zie:

<http://babelfish.yahoo.com/>.

De originele tekst

Dit artikel gaat echter niet zozeer over de alverzoening. Ik beschouw de gedachten van de alverzoeners als een dwaling, en [heb daar goede gronden voor](#). Waar ik het in dit artikel over wil hebben is de grondslag van de 'concordante vertaling'. Een vertaling immers die claimt de gebruiker er van tot de grondtekst door te laten dringen moet dan wel op een héle goede grondtekstverzameling gebaseerd zijn. En daar blijkt opeens nóg een zwakte, naast de gekozen methode van vertalen, van deze vertaling.

---

¹ <http://www.rudybrinkman.nl/bijbelschool>

De concordante vertaling heeft als uitgangspunt(en):

“The concordant method of studying the Scriptures uses a concordance to discover the meaning of a word, not in any version, but in the original Hebrew, Chaldee, and Greek, and discovers its usage and fixes its signification by its inspired associations, according to the laws of language, and turns it into English.” <http://www.concordant.org/version/how1.html>

Uitgangspunt is dus het originele Hebreeuws, Aramees en Grieks. Zoals iedereen weet, zie ook de eerdere artikelen hierover, is het géén sinecure om de originele tekst van de Bijbel vast te stellen; de meningen hierover zijn immers verdeeld.

Het is dus een wetenschap op zich om op basis van de diverse grondtekstverzamelingen de méést originele teksten te reproduceren – waarvan de Textus Receptus, met de nodige aanvullingen en verbeteringen, er één is.

Voor de concordante versie is gekozen voor de

“Codex Sinaiticus, de Codex Vaticanus, en de Codex Alexandrinus”
en, zo stelt men:

“by which a restored Greek Text has been effected, conforming as closely as possible to the inspired autographs.”

De vertaalmethode

Een loffelijk streven; het creëren van een ‘herstelde Griekse tekst’. Vervolgens is er een concordantie van gemaakt, en werd –hou je vast!-

“de Griekse grammatica volledig herzien in overeenstemming met de gemaakte bevindingen”.

Op grond hiervan wordt vervolgens gesteld dat men zodoende

“precies heeft vastgesteld wat God werkelijk in het heilige origineel heeft geopenbaard.”

Deze zinnen roepen meteen een aantal vragen op, leiden zelfs tot een aantal zwaarwegende bezwaren:

1. éérst wordt er gesteld dat er een ‘**herstelde** Griekse Tekst’ is gemaakt welke zo dicht mogelijk (*as closely as possible*) komt bij de geïnspireerde geschriften. Daar zou je mee kunnen instemmen (kom ik nog op terug!);
2. vervolgens wordt er een bewerking op losgelaten waarbij de ‘**Griekse grammatica volledig herzien wordt**’ op grond van de gedane bevindingen. De vragen die we dan moeten stellen zijn: Wélke bevindingen? Door wie? Niet door taalwetenschappers of door Bijbelse wetenschappers maar door A. E. Knoch, “een ernstige student van de schriften” maar tévens een (*vooringenomen*) aanhanger van de álverzoening! Dit maakt de héle herziening en –niet gepubliceerde- methode van redactie en bewerking **zeer twijfelachtig**;
3. echter, op basis van deze ‘**zo goed mogelijk gereconstrueerde**’ Griekse tekst én **op basis van Knoch’s bevindingen, ideeën en redactie** stelt men, tenslotte, dat het resultaat een (concordante) vertaling is waarin **precies** is vastgesteld **wat God werkelijk heeft geopenbaard**.

U begrijpt, dat kan niet. Je kunt niet op basis van een tekstverzameling welke “zo dicht mogelijk bij het origineel” is, die vervolgens allerlei –onbekende, menselijke- bewerkingen ondergaan heeft

waarbij men zelfs meent de grammatica te moeten herzien van het origineel als eindresultaat een tekst krijgen welke ‘precies’ vaststellen wat God werkelijk heeft geopenbaard!

Hiermee geeft men een gewicht aan de ‘concordante vertaling’ dat enorm is; men poneert hier immers de claim dat de concordante vertaling exact gelijk is aan de oorspronkelijke, Goddelijk geïnspireerde, tekst. En dat terwijl eerder, in verband met de King James-vertaling, door dezelfde auteur(s) wordt gezegd *dat vertalers fouten maken*. Van het werk van Knoch, een vertaling gemaakt door één man, wordt echter rondt gesteld dat dit *precies is wat God werkelijk heeft geopenbaard*. Deze bewering kan werkelijk geen stand houden. Het zal dan echter ook duidelijk zijn dat het resultaat een ‘vertaling’ is welke op zéér veel plaatsen afwijkt van welke andere vertaling dan ook!

Het tot stand komen van de vertaling(en)

De concordante vertaling is dus de vrucht van jarenlange arbeid van A.E. Knoch. Knoch heeft echter geen enkele formele studie in Griekse-, Hebreeuwse- of Engelse letteren gevolgd; zijn hoogst genoten opleiding was de ‘Los Angeles High School’. Op aanraden van zijn docent Engels ging hij de Bijbel lezen ‘als literatuur’ met als gevolg dat hij tot geloof kwam en zich aansloot bij de Vergadering van Gelovigen. Daar was hij een tijd een ‘lerend broeder’, maar werd wegens zijn afwijkingen van de leerstellige opvattingen van de VvG verboden nog langer te onderwijzen en –later- uit de gemeente gezet.

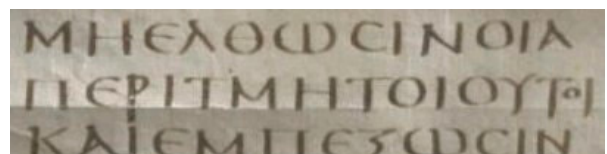
Knoch werd in het begin bijgestaan door zijn vrouw –een onderwijzers die hij had leren kennen binnen de ‘Vergadering’- en door Vladimir Gelesnoff, universitair geschoold in ondermeer de chemie, filosofie en religie en daarnaast een ‘taalwonder’ (hij sprak 8 talen). Het was de bedoeling dat Gelesnoff de Hebreeuwse teksten ‘concordant’ zou vertalen maar hij overleed vroegtijdig en Knoch maakte vervolgens de ‘concordante vertaling’ alleen af. Uiteraard werd hij wel geholpen door deze- en gene, maar een opmerking in de biografie van Knoch, van de hand van zijn zoon en mede-arbeider Ernest O. Knoch, doet –wederom- enige vraagtekens opkomen:

“I remember one of his methods. He would, in the evening, assemble all the pertinent facts pertaining to the problem with which he was occupied, but make no effort at a solution. During the night, he would pray and think about the problem. Often, when he awoke in the morning, the solution was quite clear! You may draw your own conclusions, but I personally feel that the Lord was leading in these instances, in order that His Word might be available to His people with some of the inconsistencies of translation, which throw it into disrepute among those who desire its downfall, eliminated.” <http://www.concordant.org/expohtml/FaithfulLaborers/aek1.html>

Oftewel, één van de methoden van deze –in het Grieks en Hebreeuws ‘ongeletterde’ man- was om alle feiten rondom het ‘probleem’ (woord, zin) te verzamelen, maar geen oplossing er voor te zoeken. Vervolgens, gedurende de nacht, overdacht hij het en ging in gebed. Dit leidde er toe dat er ‘vaak een oplossing was als hij opstond’. Volgens zijn zoon leidde de (interventie van de) Here dus tot de oplossing. Natuurlijk, het zou kunnen. Maar weinig wetenschappelijk is het wel om zodoende probleemgebieden in de Hebreeuwse (grond)teksten op te lossen! Waarom niet gewoon iemand gevraagd die het Hebreeuws wél (goed) machtig was? Daarnaast betekent het feit dat de oplossing wordt geclaimd als zijnde ‘goddelijke geïnspireerd’ of ‘van de Here’ tevens dat elke tegenspraak, correctie of weerlegging van tafel geveegd wordt; immers: “het komt van de Here”.

De ‘grondteksten’

Zoals ik eerder al aangaf zou ik nog terugkomen op de grondteksten die zijn gebruikt. De grondtekstverzameling is namelijk zeer belangrijk voor een goede, betrouwbare, vertaling.

Fragment: de Codex Sinaiticus

Voor de concordante vertaling is gebruik gemaakt van de *Codex Sinaiticus*, de *Codex Vaticanus*, en de *Codex Alexandrinus*.

1. **Codex Sinaiticus** - dit is een 4^e eeuwse handschrift van de Griekse bijbel (ca. 330-350 n.Chr.). Dit bijbelhandschrift bevatte oorspronkelijk de gehele versie van beide Testamenten, nu zijn er uit het Griekse Oude Testament of Septuagint (eveneens een *vertaling!*) slechts gedeelten overgeleverd en verder het volledige Nieuwe Testament, incl. een aantal apocrypha. Samen met de Codex Vaticanus is deze codex één van de belangrijkste instrumenten voor het tekstkritische apparaat; De Codex Sinaiticus stemt in het Nieuwe Testament ‘grotendeels’ overeen met de Codex Vaticanus.

Men weet maar weinig over de vroegste geschiedenis van de Codex Sinaiticus. Men neemt aan dat het in Egypte geschreven is en soms wordt het in verband gebracht met de 50 kopieën van de Bijbel die Keizer Constantijn de Grote liet maken na zijn bekering tot het Christendom.

Een onderzoek van het schrift in 1938 in het British Museum bracht aan het licht, dat de tekst een aantal keren gecorrigeerd is. De eerste correctie werd, naar men aanneemt, door meerdere geleerden gedaan voordat het manuscript het scriptorium, de "schrijfzaal" verliet. In de zesde en zevende eeuw werden veel veranderingen aangebracht. Alles bij elkaar genomen kan hier niet over een ‘getrouwe kopie’ gesproken worden; al was het alleen al door de diverse redacties en groot aantal wijzigingen die in de tekst is aangebracht.

2. **Codex Vaticanus** - één van de oudste nog bestaande Bijbelse handschriften, sinds 1448 in het bezit van het Vaticaan. Het dateert uit de 4e eeuw. De geschiedenis en plaats van ontstaan van het handschrift zijn onzeker. Rome, Zuid Italië en Caesarea zijn geopperd. De codex mist 31 bladzijden uit het Oude Testament, welke later door een andere schrijver weer zijn aangevuld. De grondslag van deze aanvulling of datering is onbekend. De Eerste- en Tweede brief van Paulus aan Timoteüs, de Brief van Paulus aan Titus; de Brief van Paulus aan Filemon en de Openbaring van Johannes ontbreken eveneens.

Deze ontbrekende gedeelten zijn vervangen door een minuskelhandschrift uit de 15e eeuw. De Codex heeft *onverklaarbare aanduidingen* in de marges; men vermoedt dat deze markeringen teksten aanduiden *waarvan niet zeker is of deze juist zijn*. De Codex heeft *maar liefst 795 van deze markeringen* en nog eens 40 markeringen waarover men onzeker is wat deze te betekenen hebben.

Ondanks *de nodige problemen* die deze editie dus met zich meebrengt is het één van de belangrijkste teksten binnen de tekstkritiek en maakt een belangrijk deel uit van de Griekse teksteditie van Westcott-Hort.

3. **Codex Alexandrinus** - een Grieks bijbelhandschrift uit de 5e eeuw. Het handschrift bevat bijna de gehele Bijbel, namelijk de meerderheid van de Septuagint (het Griekse Oude Testament, vertaling van het hebreeuwse OT) en het Nieuwe Testament. Naast deze teksten bevat de codex ook een aantal apocriefe boeken en de samenvatting van de psalmen die Eusebius maakte (waardoor het dateren van deze editie eenvoudiger is, omdat hij leefde van ca. 263-339. Eusebius was een tijd raadsman van Constantijn de Grote. Ook in deze editie ontbreken gedeelten. Het is onbekend waar de Codex Alexandrinus oorspronkelijk vandaan komt. Ook deze kent z'n problemen in die zin dat “de relatie tot andere teksten en tekstfamilie nog steeds omstreden is”.

Alle drie de codexen hebben als grote kenmerk dat ze behoren tot de familie van de Alexandrijnse, Griekse, uncialen². Alle verschenen in of ná de 4^e eeuw na Christus. Zoals hierboven ook blijkt uit de diverse bronnen die zijn geraadpleegd kennen de diverse codexen ook nogal wat problemen; ontbrekende teksten, teksten die zijn ‘verbeterd’, teksten die ‘niet zeker zijn’ e.d.

---

² Zie voor een overzicht: http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Griekse_uncialen_van_het_Nieuwe_Testament

Het is dus *onmogelijk* te stellen, zoals Knoch e.a. hebben gedaan, dat deze teksten samen leiden tot een ‘herstelde Griekse Tekst’! Laat staan dat je op grond van deze ‘herstelde’ teksten een vertaling zou kunnen maken welke ‘precies’ uitdrukt wat God heeft bedoeld!

Hoogstens kan worden gezegd over deze grondtekstverzameling dat hier een tekstverzameling is welke past binnen het tekstkritische apparaat en een tekstverzameling is welke gebaseerd is op 4^e eeuwse, en latere, incomplete en gedeeltelijk zelfs ‘aangepaste’ teksten.

Dit maakt de grondslag, de basis, van de ‘concordante’ Bijbelvertaling nog wankeler dan deze al was.

Samenvattend, conclusie(s)

De ‘concordante’ vertaling moet, op grond van de volgende zaken, met de nodige terughoudendheid worden benaderd:

1. de achtergrond van de samensteller: niet geschoold ³ in Grieks en Hebreeuws, zich –althans indirect- beroepend op ‘goddelijke inspiratie’, theologisch vooringenomen (alverzoener);
2. de gekozen vertaalmethode – ongespecificeerd welke methode is gebruikt, ongefundeerde herziening (!) van de oorspronkelijke Griekse- en Hebreeuwse grammatica;
3. de bewering als zou de tekst die zo ontstaan is ‘precies zijn wat God werkelijk heeft geopenbaard’
4. beroepend op ‘van de Here ontvangen’ inzichten;
5. de grondtekstverzameling waar vanuit is gegaan.

Het zal niet verbazen dat een op deze manier tot stand gekomen vertaling dan ook op zéér veel punten afwijkt van alle bestaande vertalingen; niet alleen vanwege het ‘concordante’ vertaalprincipe maar júíst omdat de uitgangspunten zo verschillend zijn van andere, alom geaccepteerde, vertalingen.

De reden waarom deze matige vertaling echter tot op de dag van vandaag populair blijft, met name in de kringen van hen die de alverzoening aanhangen, is echter niet moeilijk te raden: het steunt hen in hun onjuiste overtuigingen aangaande hun dwalingen. Net zoals bij veel andere dwalingen en sekten zien zij zich genoodzaakt gebruik te maken van een afwijkende vertaling namelijk om hun dwalingen te kunnen onderbouwen. Schermend met ‘de grondtekst’ of met ‘letterlijke vertalingen’ brengen zij hun opvattingen met verve.. niet wetende of beseffende dat zij hiermee het Woord van God niet dienen, laat staan de verkondiging van het Evangelie van Christus Jezus.

---

³ Het ontbreken van –formele- scholing hoeft niet altijd een probleem te zijn. Echter, wanneer deze scholing ontbreekt gaat het niet aan om je als een ‘autoriteit’ op dit gebied op te stellen!